

УДК 368.914.2

Кулікова Є. О.,

викладач кафедри фінансового менеджменту

та фондового ринку

Одеського національного економічного університету

ЕВОЛЮЦІЯ ФІНАНСОВОГО МЕХАНІЗМУ СИСТЕМИ ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ

Зародження та подальший розвиток пенсійного страхування пов'язані з одного боку зі змінами, які відбуваються у економічних, у тому числі фінансових, відносинах, а з іншого зі становленням та вдосконалюванням системи соціального захисту.

Перший етап – початок формування певних елементів пенсійних відносин. Такі елементи починають формуватися у рабовласницькому ладу, тому ми можемо говорити, що це II – III ст. н. е. На початковому етапі розбудови пенсійних відносин, такого поняття як пенсійне страхування не існувало, широкого вжитку набули термін пенсійне забезпечення та пенсія, сутність яких в результаті розвитку відносин поглиблювалося, розширялося та поступово набуло нової палітри [1].

В період рабовласницького та ранньфеодалного суспільства пенсійні відносини склались на базі взаємодопомоги людей та створених колегій. Особливий різновид колегій представляли воєнні колегіуми, членами яких звичайно ставали вихідці з плебейського кола – колишні солдати (легіонери), ветерани бойових дій – представники непереможних римських легіонів. При закінченні військової служби кожного легіонера за рахунок казни або з особистого майна заможних військовослужбовців нагороджували або грошима, або земельним наділом. Специфіка військової служби зумовлювала до створення квазісистеми соціального захисту військових Стародавнього Риму [2].

Структура фінансового механізму базувалася на договірних відносинах та організаційному забезпеченні, адже особливість пенсійних відносин передбачала те, що страхове забезпечення звичайно здійснювалось через корпоративні колективи, які мали місце практично в усіх державно-організованих соціумах Стародавнього світу. Наприклад, в Стародавньому Римі діяли квазіпрофесійні асоціації, спілки, колегіуми. Їх суб'єктний склад: ремісники, купці, воїни, юристи, актори та ін.

Період становлення капіталістичних суспільних відносин, який вніс принципово нові моменти в розвитку страхових відносин, можна вважати другим етапом розвитку системи пенсійного страхування, який починається у XV-XVI ст.. Однією з особливостей даного етапу є комерційний характер. Тому основна мета підприємницької організації, які діють в сфері страхування – отримання прибутку. Встановлення на цьому етапі умов призначення пенсій по інвалідності говорить про те, що з розвитком фінансового механізму з'являються нові фінансові важелі – встановлення пільг для отримання пенсій окремим категоріям населення. Права на таку пенсію не мали застраховані особи, у відношенні яких було доведено, що їх непрацездатність стала результатом зловмисного або кримінально-караного діяння [2].

В XIX ст. виникають нові фінансові методи, такі як планування, прогнозування та державна підтримка, завдяки яким розмір страхових внесків визначався так, щоб їх суми було достатньо для покриття видатків на управління коштами пенсійних накопичень, забезпечення резервного фонду, передбачуваних видатків на виплату пенсій.

Третій етап характеризується стрімким розвитком систем пенсійного страхування. В XX ст. відбувається поступове зближення змісту систем пенсійного страхування розвинутих країн. Там, де вони ґрунтувалися на страхових внесках (Німеччина), вводяться гарантії мінімальної пенсії, які не залежать від попередніх внесків. В країнах, які орієнтують пенсійну систему на рівні пенсії, що

фінансуються за рахунок загальних доходів населення, бюджетів, відміняється контроль нужденності. В додаток до плоских мінімальних пенсій вводиться система обов'язкового соціального страхування.

Реформування фінансового механізму системи пенсійного страхування відбувалось за рахунок введення нових фінансових важелів та прийомів. У зв'язку з підвищенням тривалості життя в європейських країнах (Німеччина, Великобританія, Італія, Португалія, Греція, Фінляндія) було застосовано такі фінансові важелі: підвищення пенсійного віку; підвищення мінімального строку роботи, необхідного для отримання пенсії; скорочення пенсійних привілеїв державних службовців, тобто скасовані були пільги, зміна ставки пенсійних внесків. Окрім цього відбулось запровадження в ряді країн (Німеччина, Франція, Австрія, Нідерланди, Фінляндія, Греція) фінансового прийому - механізму індексації пенсій.

Четвертим етапом слід вважати період кінця ХХ ст. – сучасність. В кінці 1980-х рр. в світі існувало близько 60 державних пенсійних систем, з них більша частина – це виключно розподільчі системи. Разом з тим в багатьох країнах спостерігається тенденція переходу до накопичувального компоненту. Вказані тенденції обумовлені в першу чергу демографічною кризою, з якою зіткнулись розвинуті країни.

Четвертий етап можна охарактеризувати наступним чином: стрімкий розвиток недержавних пенсійних фондів; перехід більшості країн до накопичувальної системи; масштабне реформування систем пенсійного страхування; підвищення пенсійного віку; появою нових фінансових методів, прийомів та важелів.

Список використаних джерел:

1. Роик В.Д. Пенсионная система России: история, проблемы и пути совершенствования. – М.: Издательство «МИК», 2007. – 480 с.

2. Сборник документов по истории Нового времени. Экономическое развитие и внутренняя политика стран Европы и Америки: 1870-1914. Учебное пособие для студентов высших учебных заведений, обучающихся по специальности «история» /Составители: П.И.Остриков, П.П.Вандель и др. – М.: Издательство «Высшая школа», 1989. – 295 с, с. 58-60

УДК 336.22

Кулінич А.О.

студентка б1 гр. ФФБС

Науковий керівник: Мартинюк І.В.,

к.е.н., доцент,

Одеський національний економічний університет

ПРОГНОЗУВАННЯ НАДХОДЖЕНЬ МІСЦЕВИХ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ ДО МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ

Реформа децентралізації влади, яка втілюється сьогодні в Україні, є одним із методів вдосконалення податкової системи на місцевому рівні.

На надходження місцевих податків і зборів впливають ряд факторів, такі як: мінімальна заробітна плата (податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, так і на єдиний податок платників 2 групи), нормативна грошова оцінка землі (плата за землю), обсяг придбаних автомобілів (транспортний податок). Провівши детальний аналіз місцевих податків і зборів, було виявлено, що податок на нерухоме майно та транспортний податок мають невагомий вплив на надходження місцевих податків і зборів до місцевих бюджетів, а плата за землю навпаки. Завдяки виділенню даних факторів побудуємо багатofакторну модель, яка надасть змогу виявити рівень впливу даних факторів на надходження місцевих податків і зборів, та спрогнозувати надходження місцевих податків і зборів до місцевих бюджетів України.

Для побудови статистичної моделі скористаємось інструментом «Регресія» пакету Excel «Аналіз даних» (табл.1). Регресійна статистика, яка наведена у табл.1.,